

Svar på fråga 2025/26:354 av Patrik Lundqvist (S)
Strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt

Patrik Lundqvist har frågat mig vad jag ämnar göra åt strategiska stämningar (strategic lawsuit against public participation, SLAPP) så att alla vågar delta i samhällsdebatten utan att riskera att stämmas.

Användandet av civilrättsliga processer för att tysta journalister och andra kan medföra negativa konsekvenser för den fria åsiktsbildningen. Rätten till yttrandefrihet är central för vår demokrati och vårt fria och öppna samhälle. Rättssystemet ska inte missbrukas för att tysta den offentliga debatten.

Trenden med en ökning av den här typen av processer i Europa har belysts i olika studier. I en rapport från 2024, där Sverige var ett av de länder som undersöktes, identifierades två svenska fall sedan 2010. Några särskilda problem kopplade till Sverige berördes inte. I kommissionens rättsstatsrapport om Sverige för 2025 framgår att arbetsvillkoren för svenska journalister överlag är fortsatt gynnsamma. En förklaring till att den här typen av

processer hittills inte har fått någon större spridning i Sverige är att våra mediegrundlagar ger ett effektivt skydd mot den här typen av processer.

De svenska mediegrundlagarna innehåller exklusiva straff- och skadeståndsrättsliga regler, liksom en särskild rättegångsordning som syftar till att ge ett särskilt starkt skydd för yttrandet som sker genom tryckta skrifter och vissa andra medieformer.

Regeringen beslutade den 27 november 2025 propositionen Genomförande av direktivet om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten samt införande av en ny tredskodomssanktion (prop. 2025/26:64). I propositionen föreslås att det ska införas en ny lag, lagen om skydd för deltagande i den offentliga debatten vid tvister med gränsöverskridande följder. Den föreslagna lagen innehåller processuella skyddsbestämmelser mot den här typen av tvister. Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2026.

Det pågår alltså ett arbete med att förstärka skyddet mot sådana här typer av processer, och regeringen följer frågan noga.

Stockholm den 2 januari 2026

Gunnar Strømmer